

Hátországi vakolat

*„a lét értelmén szöszmötölgetek
szolid polgárrá rogyant vagabund”*

Hátországi vakolat.

A költő – és benne a társadalom – elmúlt évtizedeinek összegző eposza. Tele hittel, vággyal, a jövőkép színes, vidám érzeteivel – és mindezek eltorzult mindennapjainak a jelenig tartó pannója.

A kezdeti szemlélődés megállapításokat fogalmaz: mi is az a hátság?, mi is az a vakolat? Prózainak látszó definíciók, amelyből kikerekedik egy hatalmas ívű gondolat. Szerepet kap a szív, a bizalom, a bátorság és a hit egy jobb, szebb jövő kialakításában. E hatalmas vízió aztán lesoványodik egy szobányi térre, amelyben a szubjektum nyugalmat, békét, életteret kíván megőrizni.

Az ellenpontok az egész költeményre jellemzőek. Szembeállítja a költő a reményteljes közösségi életet a furcsán eltorzult és feudális életfilozófiával, amelynek újrateremtését érzékeli. Saját maga is alkalmazkodni látszik ehhez („*Ülök a lelki hintaszékben / nem ugrálok, javaim őrzöm...*” majd: „*megbékélve bámulom őket*”), sorra veszi kedvenc tárgyait: könyveit, bicskagyűjteményének különösen megbecsült darabjait. De ennek a békésnek látszó állapotnak hamar vége szakad, mert berobban gondolatfolyamába a mindenkori jövő letéteményeseiért, az ifjúságért való aggodalma.

Fél attól, hogy ők is úgy járnak, mint a költő, aki ifjú korában teljes mellszélességgel hitt és tett a közösség felemelkedéséért, életének derűsebb, kiszámíthatóbb megteremtéséért, de kénytelen belátni néhány évtized után: mindez csak álom maradt. A kisajátítók kisajátították ezt a jövőképet, a mindennapok családi tragédiái – bár egyedinek tetszettek – egy félreértelmezett, hatalomcentrikus irányítás „eredményeivé” váltak. Az 1950-es évek nehézségekkel teli időszaka, majd az 1956 utáni ún. konszolidációt követő évtizedek szintén torz fejleményei komor belátásra készítenek. A meghasonlás szele lengi át az ironikus-önironikus, helyenként groteszk megállapításokat. Ugyanakkor a fájdalom hangja is megrendíti az olvasót. Fölmerül a kérdés a költőben: jobb lett volna külföldre menni, ott teremteni egzisztenciát, birtokot, birtoklást, mint annyian próbálkoztak ezzel?

Visszatér a hátság-képhez: a valahová, valaki(k)hez való tartozás, a felelősségtudat a múlt-jelen-jövő biztosításának kemény parancsához. És már az is nagy szó, hogy „élek” ...

HÁTORSZÁGI VAKOLAT

A hátországra mért első atomcsapások a győzelemhez vezető leggyorsabb útnak bizonyulhatnak. ...Mivel a hátorszáiban az ellenség veszedelmes következményekkel fenyegető, határozott célokat kitűző, sokrétű katonai és lélektani támadásával kell szembeállni, a hátország erőire hadászati szempontból nagy jelentőségű és talán bonyolultabb feladatok várnak, mint bármelyik haderőnemre.

*(Michalski:
Az atomháború első száz órája)*

Vakolat: falakat, mennyezeteket bevonó habarcsréteg. Anyaga: mész-, cement-, gipszhabarcs. Vastagsága általában 1,5 cm, és két rétegből áll: a) vakolókanállal rácsapott durva és b) simítóféával eldörzsölt finomabb rétegből; készülhet gépi rálövellő eljárással (gönnölés) is. Külső felületeken a vakolat a falazat védelmére szolgál, ezért időjárásállónak kell lennie. Nemes vakolatok különleges közüzalék és festék kevert anyagából készülnek.

(Új Magyar Lexikon)

Az álbéke, a bűbájbéke
magát fülig felcicomázta:
fején kölcsön-diadém fénylik,
nyakába csempészaranyakból
összegányolt éket akasztott,
dundi farán feszül a farmer
(menő farmer, külföldi gyártmány)
s járja a csábos tomportáncot,
járja, hogy maradék eszünk is
felszívódják e bűvöletben.
Tánca sugalmaz: szétszakadhat
körül a világ, bíbor-zászló
csatázhat vörös lobogóval:
e kokárdás, édes hazában
minket nem érhet semmi baj
nem vak parancsra – szívüinktől vezetve
keltünk át folyón véres iszapon

áttörésünket ösztűz nem fedezte
csak pár lövés tétova bizalom
felderítettünk mindent ami bátor
seregünk elé aknákat petéz
hazugságmentes teret a világból
kínzó vágyunk lett ez a küldetés
felesleges volt? körülzárva bár
a hadra várunk s elapad a tár
testvér csak egy vörös rakétát lőj fel
egyetlen jelzést – készül a roham
mentő deszantunk indul s boldogan
szuronyt szegzünk ha elfogyott a lőszer.

Riszál a bűbáj-popsi. Már a
felderítők is odavesztek.

Ha élnek még, ott szuszmákolnak
a pázsitos lövészgödörben.
Szuronyuk rozsdás, megszokásból
a rakétátlan eget nézik,
csak az eget, míg körülöttük
a harcmezőt kiparcellázták
s haszon-fohászok kavarnak
fólia-kupolák alatt a
primőr-isten tiszteletére.

Rakéta nem jön: körvadászat
s lufi-fújó vetélkedések
indító kelléke lett régen.

– Rakétátlan egükre végül
felkúszik ama drága tompor
s farcsókos audienciáért
szelíden ők is sorbaállnak.

– Beálltam én is: megigézett
a kis bűdös nagyon, azóta
fosos madara itt turbékol
ablakomnál, a Szél utcában,
s potyogtat a homokozóban
gügyögő nemzedék fejére.

Ülök a lelki hintaszékben,
nem ugrálok, javaim őrzöm:
a könyveimet, miket már nem
olvasok, csak nézek: ENYÉMEK!;
két félszeg arany érdemérmem,
két pecsétgyűrűmet (az Osztály
adta gyenge pillanatában);
a falat, melyen számos hucul
faragott bunkóval keverten
szerelmetes késeim élnek,
köztük kubai fivérem,
Rafael harci macsétája.

Ülök a lelki hintaszékben
s megbékélve bámulom őket:

így, a falon szép csak a fegyver!
Hogy méltó harcban szebb? – Apuskám:
ki bír cipelni annyi cuccot?
a bakancs feltöri a lábat,
a rohamozók lökdösődnek,
különben is orvosok által
igazolt tömegiszonyom
humanisták mert itt minden OKÉ
negyvenkét évem is a vállamon
mint újborszujkám státusz-ebeit
BÖKŐIMET most megsétáltatom
elől ugrál a három KIS RUGÓS
kattanva nyújtják penge-nyelvüket
kés-agaram a NÁPOLYI KASZA
méltóságosan nyomukban üget
mögöttük lohol számos korcs bicsak
a FÁRADT BUGYLIT szuszogják körül
rájuk mordul görbén a VÉN KACOR
a FINNYÁS FINNKÉS élének örül
sereghajtó két SZABLYA VETERÁN
nyiszorog rajtuk az ósdi hüvely
s a verőfényben korzózó bökök
rajára TUDÓS ROHAMKÉS ügyel
– végül magam negyvenkét évesen
rugós ernyőmmel bágyadt jobbomon
harapni való édes kis pipik
szemében vén szar... bácsi csókolom
míg bicskafalkám vidul levegőz
a lét értelmén szöszmötölgetek
szolid polgárrá roggyant vagabund
jövendőjével megbékélt beteg
hisz valamennyi igaz lírikus
forradalmár ki picit is adott
magára bizony ennyi évesen
már tisztos mártír példakép-halott
agyonverték vagy vérbaj vitte el
kerekek alá vetette magát
az úri égre köpte tüdejét
vagy bitang fegyver lőtte-vágta át
a lét értelmét hüvelyezve hát
szememmel rozsdás falkám hízlalom
komótosan battyogva mint akit
nem érhet soha ilyen izgalom
a SZENT EGYENSÚLY derűje ölel
ÖSSZNEMZETIEN vagyok mámoros
ha túl merészen sütné rám a nap
a nagy szándékok füstje fátyoloz
lelkemet alig szennyezi korom
fejemre nemes nyugi-hamu száll
csak pajkos játék ahogy dűnnyögöm

kikre uszítánám falkám – ha muszáj
Pajkos játék? – az is gyanús, ha
magamfajta üzné. A fegyver
nyúje csak a fali tapétát!
Elménk a lelki hintaszékben
billegjen, tente, így a helyes
ez áldott hátországban ím, hol
sopánkodva szemléljük görbe
fiainkat, kik göthös pince-
klubok bűzében nevelődnek;
napsütötte sportkombinátok
helyett föld alá küldtük őket:
ott kedvükre ricsajozhatnak
ebben a boldog hátországban,
ahol a bonthatatlan egység
kihímezett harci subája
alatt kedvtelve vágjuk egymást,
de soha már az ellenséget:
ők még megnyerhetők a célnak
e hátországban, melyben egyre
szorongatóbb sejtések mérget
áramoltatnak ereinkben,
hogy eme „mögöttes terület”
lemond minden védekezésről,
s mint megkergült fagociták, ha
vörösvértestet zabálnának:
kezdi pusztítani önmagát
 aztán nemcsak a nők vetéltek
 a szándék is küretre járt
 bűvölt a kacsa-szájú érdek
 spirituszos üvegbe zárt
 gondolat-magzatok lebegtek
 félrenéző szemünk előtt
 a minden-mindegy embereknek
 bámulni rettenet-befőtt
 erkölcsünket önzés csupálta
 kanalak a méh-falakat
 mindent megoldó késekre várt a
daganat
Tévednék? Végleg elhülyültem
ebben a cseles hátországban,
ahol a bölcs HOMO SUMÁKUSZ
igyekszik múltját eltemetni,
s talán csak bennem vált halálíg
tartó törvénné, amit hajdan
belém plántált a gyár, hogy: erkölcs,
közügy, jövő, hatalom, osztály?
S úgy végzem, mint az öreg Mester,
ki túl komolyan véve szerzett
hatalmát: a végső rúgásig

protestált, a vérrög-diverzáns
ötödjére teperte le
kis kerek ablakán kacsint a pokol
forró nyoszolyáján felül a halott
orromnál fogva
vezettek míg éltem
terhem ORSZÁGNYI
volt s bagó a bérem
ha mocskos voltam
tízen lettek tiszták
helyettem s kéjjel
vérem is megitták
kecsegtetőnek
világegyetemmel
biztattak s lám-lám
mit kapott az ember
bőrömre lázas
lárviát a napnak
fejemre holdat
ezüstös kalapnak
kis kerek ablakán kacsint a pokol
parázs nyoszolyáján rugdal a halott
utódaimnak
kánaánt ígértek
tőlem türelmet
áldozatot kértek
TÚRTEM én annyit
mit csak ember túrhet
halljátok fáradt
kidülledt-szeműek
– pernye az élet
s míg a bajra-fülledt
agyakban forr a
rakétás örület
s népek feszített
idegszálán táncol
maradok tiszte-
lettel csak egy tál por
kis kerek ablakán kacsint a pokol
tüzes nyoszolyáján hamvad a halott

Nem ajánlott ma tűzbe nézni:
belekaphat a képzeletbe,
s badar hangokat vélünk ott is,
ahol nem történt semmi, pusztán
egy munkás – akit életében
pondró-falkák keserítettek –
holtan, a szent anyaföld helyett
csak a testvéri tűzben bízott.
Nem történt semmi.

Mikor ránk jön:

szeretünk minden öreg harcost.
Becserkésszük őket az elbújt
tanyákról, falvak nyugalmából;
úttörőink rovarok mellett
veteránokat gyűjtögetnek,
s mily öröm egy-egy ritkaság, egy
Lenin-fiú, egy volt csekista!
S mesélnek a vének: nyomorgó
múltról a kövér unokáknak,
akik kuncogva ízlelgetnek
végelgyengült fogalmakat, hogy:
NEMZETKÖZISÉG! ÖNZETLENSÉG!
Micsoda ciki: csak úgy, ingyen!
Meséljenek bátran a múlttól,
csak hagyják békén jelenünket!
A megkésett kitüntetések
súlyától görnyedezve minden
díszelnökségre jut már egy-két
öreg, szikár, töretett harcos.
Hallgatják a véget nem érő,
fülüknek-új abrakadabrát,
s szunyókálásból felneszelve
szinte riadtan néznek széjjel:
uram-atyám! hol vannak ők
amikor elsikkad a lényeg
amikor rést keres a méreg
s jobbról-balról verik a ritmust
előkaparjuk
újramázzuk
és feltálatjuk elegánsan
a jolly joker-humanizmust
Kell ez a főnix-humanizmus,
kell ez a hátországi mámor,
kell ez a könnyes andalgás a
MESSZE-múltba kalandozáshoz,
így nem ingerel KÖZELEBBI-
-múltunk, a tíz év, mikor rendbe-
gatyába rázódott az ország,
amit szellemek építettek.
Mert AKKOR nem dolgozott senki,
akkor nem lelkesedett ember,
mindenkit kitelepítettek,
itt minden padlást lesöpörtek,
itt mindenkiért becsöngettek,
itt mindenki mártír volt kérem,
ha tapsolt, csak kamuból tette,
ha Éljen Atyánk!-at üvöltött:
csupán csak hamis harsogás volt.
Várt.

És otthona rejtekében

ápolta díszes kutyabőrét,
ősi-nemesi családfáját
pelenkatartónak álcázva
sunyított, túrt, tudta előre:
kapunk mi még Amerikától
dollcsi-kölcsönt, JUTÁNYOSAN

romok felett új hazát húzott
a mocsokból kivakarózott
ügyesen üzletelni kezdett
eszme helyett kirakat-pózkodok
táplálják

volt uraival
sietve újra békülékeny
éretlen-e ahhoz a nemzet
hogyan diktatúra nélkül éljen?

Ó, szivárványos, szabad térség,
parttalan, bomlott versenypálya:
józan jelzőtábláidat már
kidönteni kész hátországom,
tátott szájjal leslek: az érdek
luxuskocsin száll összevissza,
mámorában mindent legázol.
Iramát hinnéd céltalannak,
de ügyelj: ez az értelmetlen
viharzás csakis jobb felé tart,
icipicit, ám mindig jobbra;
s ha akadna még FEJVADÁSZ, ki
megálljt hápog e rohanásban?
aki jobbról int: besorolhat,
aki balról: az fejre áll

egyre gyakrabban álmodom
hogyan minap MARX-ot betiltotta
s dinasztiaát alapított
sebtiben hatszáz hottentotta
címerükben merev-vigyázzban
szétvert pofával én feszengnék
nyakamra szavak hurkolódnak
MI ÍGY TUDJUK
MI NEM ÍGY LÁTJUK
MI ÍGY AKARJUK
szedte-vedték

Porladozó krétával húzott
határaink bűv-tepsijében
szájaskodunk és hallgatózunk.
Hallani aztán van mit, bőven
ellát a világ csatazajjal,
kacifántos fegyvercsörgéssel:
nem gazdag öli a szegényt vagy
csóró vonul a tőke ellen:
hajdani „megingathatatlan

testvériségben összeforrott”
fiúk rúgják-harapják egymást.
Tál lencse vagy koszos határ-rész?:
a SZENT CSALÁD osztódik, íme,
acsarkodó kis családokra.
Ez örjítő fegyver-ricsajban
hátországom is lazít számos
aranyos zablán, s az össznépi,
nagy verespecsenyézés közben
„lökjük mi is a szöveget”

bús paraszti bú-bú
ős turáni bánat
adonáji kec-mec
vak nyugat-imádat
csak-mi-csak-mi-csak-mi
szomszédoknak fricska
pallosunk nemzeti
színű bugylibicska
– túl sok itt a fals hang
túl sok aki károg
én már nem dühöngök
nem is agítálok
csak annyit szeretnék
javallni végtére
hogyan ez a sok „honfi”
nézne a térképre.

Honnan való e szigorúság?
Talán az éles őrszolgálat
örök-éber, feszült fegyelme
sugárzott rám, lokátor-ernyők
tévedni: halál!-zümmögése?
A küzdő katona gyanakvó
pere a lomha hátországgal?
Valami kibicsaklott ösztön?
A bizisten-semmit-sem-értek
kínja rántja kezem ökölbe?
– Pedig én nagyon igyekeznék!
Szorgalmasan újra-tanulom
kéthetenként a történelmet,
s csakis magamban hümmögök, ha
dialektikánk sziporkázó,
elnyűhetetlen kantusában
túlontúl gyorsan cserélődnek
a soros kirakati bábuk.
Igen, én nagyon igyekeznék!
Választ várok: illúzióink
milyen epétől keserednek?
Választ várok. VALLATOM hát e
szuper-nagyokos hátországot,
hisz benne annyi DOKTOR flangál:

kis és nagy doktor, dupla-doktor,
két-diplomán-alul-nem-adja
álokosok, kiknél e cím csak
– flancozni – nemesi előnév.
Közülük itt a legszerényebb,
higgyek-e néki, kérdezem
a doktorok közt oly igen szerény
hogy szinte fáj (no persze hogyha látják)
ha szövegel a TŐKE rothadását
sínyli az orr számukra nincs remény
az eszme győz népnúzó s gaz papok
hatalma dől és omlik omlik egyre
leleplez átkoz hogy vágy ébredzene
kardélre hányni minden gazdagot
– de nyár jó s elszáll e szerény madárka
OTT KINT tőkés familiája várja
s luxus-dajná s lötytyedt gyárosok
között a meghitt plage-on lábat áztat
s míg köldökére langy homok csorog
boldog hisz nálunk ELVTÁRS s ott
CSALÁDTAG

Vallassam-e az igaz embert,
doktorok doktor-ellentétét,
a magnak való elnököt, ki
becsületét olyan keményen
viseli, hogy az már betegség?
Hátországom! Őt nem vallasni:
érette könyörögni kell

gumiszobát nem
igényel még de
uram tehetnél
valamit érte
tetteit látva
féltés diderget
saját kocsin jár
állami helyett
urizálásra
szégyen idétlen
közügyben tesz ha
a köz nevében
küldj néki írt e
szokás-ficamra
vedelni utál
ultizni bamba
pecázni rest s e
megbabonázott
tévelygő képzeld
sosem vadászott
– megátalkodott
eretnek ordas

s URAM HA RÁÉR

OLVAS – CSAK OLVAS

Vallattam volna forradalmárt,
hivatásost, nyújtott az élet
alkalmat, sosem ismétlődött:
Sorjázta szép, fekete Volgák,
majd kiöklendeztek bennünket.
A kicsinosított zabáló-
-bázis főnöke derékszögben
értékelte méltóságunkat.
Dísz-ebéd, díszes külsőségek –
és ritka belsőség a konyhán,
(pacal! királyok csemegéje!)
és ritka ételek a bőség
terítékén, amelyről görcsös
eltökéltséggel faltunk: hátha
ez az utolsó dínom-dánom!
Már dagadtabbnál dagadtabbra
töltekeztünk, midőn a Főfej
szóra nyitotta becses ajkát.
És akkor én, az asztal végén
– negyvenen-túl-is-éretlen-még –
jelet vártam, eligazítást,
akartam a kódot, a kulcsot,
mellyel megnyitom hátországom
páncélokba gubózott titkát.
S jött a szózat: „Barátaim, s ti
jó elvtársak, tudjátok-é, hogy
a golyószóró csöve roppant
alkalmas elkophatatlan
vadászfegyver készítéséhez?”
Nahát! – zúgtuk mi, egybegyűltek.
Majd az Alfej szólott a néphez,
precízen, szempontokba szedve,
nyálképző tudományossággal
gyújtott fényt homályló agyunkban:
„fácánmellet, teflonsütőben,
hányféle spékelési módon
készít az AVATOTT VADÁSZ”

ki a fácánt a ketrecekből
ékeskedjék a hajtók éke
a pagonyt biztosítsa rendőr
tabu a vadak menedéke
huss hús – juttassunk pillanatnyi
szabad eget a vadmadárnak
és fellőnek szelet habzsolva
a dús-tápszer táplálta szárnyak
– a puskás lő fegyvert cserélget
madártetem sűrűl a fűben
a többi fent bukdos a kortynyi

szél-szabadságtól elhülyülten
gyönyörű mézárszék – a hízlalt
fácán sorsa beteljesedve
vígán potyognak sejtik őket
FONTOS EMBER durrantja seggbe

Vallatnám a régi barátok
hadát, úgymond: uralkodókat.
Közülük sok-sok feddhetetlen
új módit űz: szélhámost játszik,
svihákjaink maskarájában
őgyeleg, nehogy kiröhögjék.
Hogy eggyé forrhat szerepével
s igazi arccá lesz az álca?
Istenkém, csámpás korban élünk,
hol a dolgok igazak, s egyben
szintén helytálló a visszájuk...
Mennék a maskarátlanokhoz:
nincs kedvük velem bíbelődni,
napi, fáradt csatározások
fullasztó dühétől keverve
engem is oda kívánnának,
hová a köpenyeseket

ej nagy a szája
hogyhívják elvtárs
hogyhívják úr túl
nagy a pofája
maga nem főnök
maga nem deltás
magának nincsen
nyugaton ángya
maga mivélünk
ne feleseljen
hiú hite hogy
közöttünk szétcsap
ehhez modor kell
etikett kellem
maga pusztától
szökött cseléd csak
tervrajzainkat
maga ne szidja
tervrajzainkat
maga ne tépje
tanuljon stílust
modorunk minta
hisz ön harminchat
ember vezére
– szelídüljön meg
hogyhívják elvtárs
halljuk van már egy
lepra opelje

telke is uram
maga nem deltás
de megérett hogy
kegyünk elnyerje
köztünk nem lesz
pufajkás prézli
tartsa a száját
s várja a banzáj
új kocsi kisház
jókora prémcsi –
minden öné ha
közénk avanszál

Faggatnám a közművelőket,
de telefonjuk váltig foglalt,
de mindig házon kívül vannak,
de minden percben üléseznek:
nyögdécselve szülik a végső,
százezredik kérdőív-fajtát,
s ebben a kérdés-lavinában
elfelejtettek válaszolni.

Én nem is kérdeznék, csak kérnék,
könyörögnék: rendezzünk végre

KI TUD TÖBBET

MAGYARORSZÁGRÓL?

ürüggyel egy monumentális
vetélkedőt magyarjainknak!

Én, csupa-merő-fül, az első
sorban ügyelnék: mit felelnek
rétegek, klikkek, klánok, bandák,
mit az igazak, mit a csalfák,
hogyan vizsgáznak fontoskodó
nevelőink, s velük egy párban:
a papírszárnyú tanítványok?

Micsoda elképzeltetlen
álom, micsoda kérelem

a pedagógus disznót hizlal
a közművelő értekezget
házánk hol hervadt körvadászat
hol sírig tartó értekezlet
kampány kampány hegyébe mászik
mint a nyüzge panel-bogárcák
s a tébláb munkásművelődést
nagyokosok újra megváltják
oltáruk szentelt ízlés-térkép
ítélik a lektürt halálra
színvonal-határokat rónak
a semmi rózsaszín falára
s eme nagy magyar güzülésben
hol a könyv lassan szobadisz csak
egy képzelt valóság nevében

szavalnak rendelkeznek írnak
s míg magasztosan megmerülnek
az öngerjesztő hadovákban
ifjú izzad magyarórán a
szakmunkásképző palotában
nyökög a jövő reménysége
mintha naponta szájonvernék
KELL-A-JÓ-KÖNYV AZ OL-VA-SÁS
PAL-LÉ-ROZ-ZA A MUN-KÁS-EL-MÉT

Vallatom havonta a lírát.

Egy kisdobos őrs védnökségben
hordja el a kiadvány-halmot,
amit konokul átböngésztem.
Mohaszín szó-szó-ingoványban
tocsogok. Múzsák, hol az alja?
Hol az eleje, hol a vége?
Egyforma szag, egyforma színek.
Nincs egy szilárd pont. Nincsen válasz,
csak ugra-bugra lápi békák,
közegük csodálatát zengő,
ájult brekegő-kórusa

a poéta gépkocsin flangál
gyia dugattyús PEGAZUS
problémamentes dalt garantál
a kényelem aszalta szusz
jó az ha műved érthetetlen
úgy itt is ott is kedves és
egyik geng – nincs ki nála szebben
másik – zokogtatón merész
tejóisten – így az ítések –
óceán-mély e költemény
– s lenn a mélyén ha lenne lényeg
felhozni többől tört remény

Vallatnám elmúlt ifjúságom.

Mért loholok toronyiránt, ha
jóváhagyott kacskaringókkal
kényelmesebb előrejutni?
S létezik-e TORONY, könyörgöm?
Ha lettem, vajha miért lettem:
a felelőtlen elpuhultság
csoszogó, cúgos cipőjébe
besuttyanó vörös parázs, vagy
zargató lelkifurdalás e
megrökönyödött hátországban,
hol bódultan zsibong a polgár
kései klimax-reneszánsza?
Mit egykor tutyimutyiságból
elblicceltek, most bepótolják,
reszkír nélkül: a mi zsebünkre.
Mondják, hogy kilógok a sorból.

Tudom, ez jóvátehető.
Elmulasztott lehetőségek
keserves bánata csupán

 hej ha AKKOR lecsuknak példás
 véletlenül vagy készakarva
 ha a határnak törtem volna
 roskadó karámnak a marha
 ha kintről mocskolom az eszmét
 aztán megtérek szánom-bánom
 s kölyök népem volt sántaságát
 leköpní ébred bátorságom
 vagy méltóságos kibicként csak
 csendet parancsolok a számnak
 MOST kedvelt zsenije lehetnék
 pult alól épülő hazámnak

Vallatnám a kasztokat, köztük
– mondjuk – az osztályvezetőét,
ki senkisége tudatában
kocsi helyett afgán agárra
kuporgatott, s hogy megszerezte:
az EB-GAZDIK testvérisége
fontos posztra tuszkolta be

 istenkém juttass nékem egy kutyát
 mely dolgaimban körülündörögne
 küldjél egérnyit CSAK FAJEB LEGYEN
 nem jut forintom flancos dísz-dögökre
 s kutyuli nélkül pária vagyok
 ebtelen bugris lézengő hazátlan
 egy blöki kell és tied a jövő
 hiteled úri csajod és hazád van
 cicomás szíjod végén UNIKUM-
 -NEMESLEVELES-PEDIGRÉS-t
 ha lóbálsz
 magas körökben forgolódhatol
 akarod vagy sem odavonz a póráz
 – bizalmi állás ösztöndíj s egyéb
 lehetne részem egy dögöcske által
 pisáltatásra vár a rózsadomb
 és haverkodnánk ott a nagy kutyákkal

Őstermelőnek kellett volna
„tanulnom”. Most a nyári-konyha
öklömnyi ablakán keresztül
gusztálnám emeletes házam,
kocsijaim, érinthetetlen
bútoraim, s a gazda biztos
mozdulatával rúgnám félre
a tyúkszaros padlón tekergő
malacokat, s busás javaktól
mámoros szívvel, ám további
célt immár nem találva, mindent

letudva kötném fel magam
zöldségesek kriptaépítők
országá vagy hazám
szidolozod az aranypitykét
güzüjeid hasán
kufárjaid patája hervadt
hitünkön lépeget
ingerled kirakat-szemeddel
a testvérnépeket
dárídód után lesz-e hús kéz
nyugtatni homlokod
fúj a szél söpri söpri
a homokot

Hihetek-e a hátországban?
Ondolált statisztikák lakkos
huncutkái közt bogarászva
erőt kutatok és kitartást,
eltökélt állhatatosságot.
Ám csak a kerekített számok,
ám csak arányok sántasága:
hárommillió termelő kéz
táplál hétmilliónyi bendőt.
Hihetek-e a hátországban?
Hol van az, aki ne mocskolná
két szó után a másik embert?
Hogyan győzné a kalamajkák
népe az EDDIG LEHETETLENT,
a DIVERZIÓT, az ATOMKÁOSZT,
mikor a legegyszerűbb tett is
emberfeletti erőt kíván?
És kell-e, lesz-e HÁTORSZÁG, ha
már az első CSAPÁSVÁLTÁSNÁL
kétszázötvenmillió lélek
csak felvillan s megsemmisül
majd valamelyik kriptatöltelék
mert torkig van már a bélrenyheséggel,
torkig MINDENNEL azt mondja ELÉG
– a többi csak számítógép-adat
CSAPÁSIRÁNY

SZÖG
TÖLTET
MEGATONNA

s a jövőt játszva oldja meg a BOMBA
gomba-bunkókkal zúzott ég alatt
A HÜLYE ISTENIT hát épp ezért
csak annyi időt juttass sors nekem
hogy elérjem az első sarki kocsmát
fordulhassak két rumos-demizsonnal
őket karolva jussak a tetőre
s a toronyház imbolygó padmalyáról

míg rá nem égek foltként a betonra
seggrészezen röhöggessem az EMBER
utolsó földi nagy görögtüzét
Ó, a ragályos lelki bukfenc!
Telegatyák-rémületén túl,
vallatom a halálfélelmet,
mely hősből árulót rohaszt, a
diktátorból taknyos pojácát,
célratörőkből linket formál.
Mért cidrizünk az elmúlástól?
Mi ez a rettegés? Az önzés
fertelmes megnyilatkozása?
Hogy a TÖBBI, a plebsz tovább él:
szeretkezik, dorbézol, kajtat,
éli világát, amíg engem
vakxi pondrók szétkubikolnak?
Hamis e majré: ha pusztulunk:
MINDEN pusztul a hátszágban!
Minden?

A zsugorodott térben?
A távolság emberközelyni:
talán a nagy MUMUS-RAKÉTÁK
csak szuper-obszidián-pengék,
s ki szúrni akar: már megszárták!
– Emlékezem inaskorom két
tüzelő kamasz kakasára:
vak gyűlölet-rántotta bicskák
szemezték egymással és habzott
a fiúk szája, mocskolódtak:
az én anyám?... a te anyádat!
köröztek, szökdécseltek, szúrták
a levegőt, de sosem egymást,
villogtak a kések, a szitkok,
s szinte sírva várták, hogy őket
mi, körülállók, lebeszéljük.
– Uraim! A kések EGYFORMÁK!
A felek túltengnek erőben!
S fortisszimóban rikoltoznak
körülettük a BÉKEVÉDŐK!
Bár csodafegyver volt a kőkés,
és még csodább a nyíl, az ágyú:
jelenünk borzalmas *csodája*
röstelkedhet még a jövőben!
– Vallatom a bóklászó mát, a
búvópatak proletár-rendet!
Sok bújócskázó, cseles csermely
ugyan mikorra olvad össze
a vágyott óriás folyammá?
S hátszágom csöpp csergetegjét
nem hörpölik-e fel a sóvár,

mozaikos, magán-ciszternák?
Duzzasztani van-e még bennünk
rajongás? Medrét tisztogatni,
ápolni van-e fegyelem

rohadt halál dög-ellenforradalmár
nem te győztél a partizánvezér
lesz emléke minden szegénynek oltár
s mindannak aki jobb jövőt remél
mindannak aki önös érdekén mint
a lián-hálón átvágja magát
kit útvjáról csalétek le nem térít
és kényelménél távolabbra lát
mindannak aki úgy tartja a fegyver
hatalmasabb érv mint a sima szó
társul a dzsungel-szakállas hegyekkel
eszköze bár kés hegyezett karó
konzerv-gránát vagy zsákmányolt rakéta
sereggé nő majd nem marad maga
TIZENKÉT FÉRFI – SIERRA a példa
és példa példa lesz CHE GUEVARA
mindannak...

ím papucsba-fülledt lábbal
ülök a rideg képernyő előtt
és bámulok csak csenevész önváddal
mi érdekel már végül is a nők?
a seft a híres kocsimárkák dajdaj
mi érdekel? a hősi példa untat?
mit kezdjek most e szép szakállas arccal
irigykedjem vagy sajnáljam magunkat?
COMANDANTE

hej leprások és fáradt
szabadság-várók lelkes orvosa
a messze múltból sejtem tán a lázad
de érteni nem értem már soha?
a proletár csak láncait... remegve
lesem és hümmögöm dacos hited
lánc-é a lánc ha aranyból veretve
fonódik majd rám s jó doxa fityeg
és slusszkulcs rajta? ó mennyei szépség –
nyugit dorombol szenyor a vagyon
ha puhányságom iparengedélyét
kiváltani már nem halogatom
– unott bülikből éjjel hazatérve
ha tereinken egy-két huligán
mucsai hipszter felmutál az égre
dühöngök mért van rendőrben hiány?
és hónom alá szorított nejemmel
mint holmi nyamvadt urak egykoron
en-bátorságom frissen hazaspriccel
papucshősökké válunk DOKTOROM

– ha összejön bús bandám olykor-olykor
puha lakásban kopott daliák
frizsiderből extra piákat kortyol
s én bömbölök hogy röhög a világ
büszke leszek bátor s titánok társa
száz ének hangzik száz mozgalmi dal
míg rikácsolás robban a danába
X PULCSIGYÁROS ALUDNI AKAR
hát csendben hősködünk és véled érzünk
a pia fogy és végül mi marad
kis csajainkat cserélgetve vérzünk
a ránk-guggolt éj tompora alatt
TÉVÉSZÜNET

LÚDTALPAMON PAPUCCSAL
VAKARÓZOM HITVESEM OLDALÁN
OSZTUNK-SZORZUNK S MAJD,
EGYSZER AZ IBUSZ-SZAL
A SÍRODHOZ IS ELMEGYEK TALÁN
DOKTOR

úgy vélem nálunk nem divat
a hősi dac ledérséggé faragták
a cikcakk évek bukott istenek
– emlékedre a lelkiismeret
EMELT ÖKÖLLEL dadog csak
SZABADSÁG

– Comandante, e régi versben
csak álmodtam, hogy felkereslek,
s tíz év alatt „összerímelttem”
a pénzt, mit annyira utáltál.
Vehettem volna érte telket,
kétszáz liter kommersz cseresznyét,
egy lerobbant tragacsot is tán:
mégis inkább hozzád repültem,
zöldségesek és nőgyógyászok
puccos, fintorgó csapatával.
Tudtam, hogy élsz: Argentínában
csak egy megkínzott, gyarló testet
földeltek el.

Tudtam, hogy élsz, hogy
ott laksz a mulattok szívében,
a hegyekben, a vadonokban,
a lecsapó nádvágókések
felszabadult lendületében,
muzsikáló-járású lányok
igazán csak téged imádnak,
magad vagy az igazi férfi,
s míg ölelkeznek éjjelente
pálma-legyezős tengerparton:
szivarozva hunyorogsz rájuk...
MIT HOZTÁL? Mutasd!

– így várt itthon
szeretetteljes hátországom.
Mit hoztam? Doktor, mit feleljek?
A bizonyosságot, hogy élsz, ÉLSZ,
létezel, de soha szoborban.
MIT HOZTÁL?

Egy marék tepertő
emlékét, mit a néger sofőr
– velem, svédasztal-turistával –
megfelezett: – Harapjunk, testvér!
MIT HOZTÁL?

Yvonne csokoládé-
-mosolyát: néki Santa Clara
dicsőséges elfoglalása
már tananyag, történelem.
MIT HOZTÁL?

Emlékszel-e, Doktor,
a mezítlábas indiánra?
Rafael volt. Még a hegyekben,
tisztogatáskor, kapott tőled
egy öreg csizmát és egy kis kést.
AZT a bicskát hoztam magammal
emlékül s a hasas macsétát.
MIT HOZTÁL?

Kitisztult tudómet,
mit a trópusi forró szélben
csúszópénz nélkül működtettem.
MIT HOZTÁL?

A repülőtérről
Orade fekete sírását:
„Mikor jössz *haza* újra, testvér?”
MIT HOZTÁL?

Egy mákszemnyi szikrát
az általatok csiholt tűzből,
amely majd egyszer lángra gyújtja
szüléd, Latin-Amerikádat,
a hit szikráját, hogy van remény.
Itthon vagyok.

A minap láttam,
egy hivalkodó úri lakban,
arcmásodat, ezüst kerettel:
cicomás fényorgona tépte
csillagod és ritkás szakállad.
Itthon vagyok?

– Ülök a lelki
hintaszékben s a régi verset
mormolom, mormolom magamban:
EMELT ÖKÖLLEL és SZABADSÁG!
Hogyan köszöntsem, Comandante,
létezésed, mikor az eszmét

csak suttogva illik dicsérni?
s EMELT ÖKÖL? – pöffeszkedőink
mozdulatom még támadásnak
hinnék s jogos önvédelemből
rémületükben kicsinálnak!

Ringok

a lelki hintaszékben.

Szemembe villan szemrehányón
Rafael harci macsétája.

Ringok

a lelki hintaszékben.

Bámulom módos hátországom.

Élek.

(1976-1979)